

Άγιος Γρηγόριος Παλαμάς

Δεκάλογος της κατά Χριστόν νομοθεσίας

Ο Κύριος, ο Θεός σου, είναι ένας Κύριος (Δευτ. 6, 4), που αναγνωρίζεται ως Πατέρας, Υιός και Άγιο Πνεύμα. Ο Πατέρας είναι αγέννητος. Ο Υιός έχει γεννηθεί από τον Πατέρα ανάρχως, αχρόνως και απαθώς, ως Λόγος. Αυτός, επειδή έχρισε από τον εαυτό Του την ανθρώπινη φύση που έλαβε από εμάς, ονομάστηκε Χριστός. Το Άγιο Πνεύμα προέρχεται από τον Πατέρα, όχι όμως με γέννηση, αλλά με εκπόρευση. Αυτός είναι ο μόνος Θεός. Αυτός είναι ο αληθινός Θεός, ο ένας Κύριος σε τρεις υποστάσεις, Πατέρα, Υιού και Αγίου Πνεύματος, που δε διαιρείται κατά τη φύση και τη βουλή και τη δόξα, τη δύναμη και την ενέργεια και όλα τα γνωρίσματα της θεότητας. Αυτόν μόνο θα αγαπήσεις και Αυτόν μόνο θα λατρέψεις με όλη τη διάνοιά σου και με όλη την καρδιά σου και με όλη τη δύναμή σου (Δευτ. 6, 5). Και θα είναι τα λόγια Του και τα προστάγματά Του μέσα στην καρδιά σου για να τα πράττεις και να τα μελετάς και να τα λες όταν κάθεσαι και όταν βαδίζεις και όταν είσαι στο κρεβάτι και όταν ξυπνάς και σηκώνεσαι (Δευτ. 6, 6-7). Να θυμάσαι αδιάκοπα τον Κύριο, το Θεό σου (Δευτ. 8, 18), και να φοβάσαι Αυτόν μονάχα (Δευτ. 6, 13), και να μη λησμονήσεις ούτε Αυτόν, ούτε τις εντολές Του. Έτσι θα σου δώσει Εκείνος δύναμη να κάνεις το θέλημά Του. Γιατί τίποτε άλλο δε ζητά από σένα ο Θεός, παρά να τον φοβάσαι και να τον αγαπάς και να πορεύεσαι σ' όλους τους δρόμους Του (Δευτ. 10, 12). Αυτός είναι το καύχημά σου και Αυτός ο Θεός σου (Δευτ. 10, 21). Μαθαίνοντας για τους υπερκόσμιους Αγγέλους ότι είναι απαθείς και αόρατοι, και για το διάβολο που ξέπεσε από εκεί ότι είναι πολύ κακός και σοφός, ορμητικός και πολυμήχανος στο να πλανά τον άνθρωπο, μη νομίσεις ότι είναι κάποιος από αυτούς ομότιμος με το Θεό. Βλέποντας το μέγεθος του ουρανού και την πολύπλοκη κίνησή του, τον ολόλαμπρο ήλιο, τη φωτεινή σελήνη, την καθαρότητα των άλλων άστρων, τον απαραίτητο στην αναπνοή αέρα, τη θάλασσα και τη γη που παράγουν κάθε προϊόν, μη θεοποιήσεις κανένα απ' αυτά. Όλα αυτά είναι δούλα και κτίσματα του μόνου Θεού που τα δημιούργησε από το μηδέν με το λόγο Του. Γιατί Αυτός είπε κι έγιναν, Αυτός πρόσταξε και δημιουργήθηκαν (Ψαλμ. 32, 9). Αυτόν λοιπόν μόνο, τον Κύριο και Δημιουργό του παντός θα δοξάσεις και σ' Αυτόν θα προσκολληθείς με αγάπη και σ' Αυτόν θα μετανοείς ημέρα και νύχτα για τις εκούσιες και ακούσιες αμαρτίες σου. Γιατί Αυτός είναι σπλαχνικός και ελεήμων, μακρόθυμος και πολυεύσπλαχνος (Ψαλμ. 102, 8) και αιώνιος αγαθοποιός. Αυτός έχει υποσχεθεί και δίνει τη βασιλεία την ουράνια και χωρίς διαδοχή, τον ανώδυνο βίο, την αθάνατη ζωή και το ανέσπερο

φως για να το απολαμβάνουν όσοι τον σέβονται και τον προσκυνούν και τον αγαπούν και τηρούν τα προστάγματά Του. Αλλά ο ίδιος είναι και Θεός ζηλωτής (Εξ. 20, 5) και δίκαιος κριτής και φρικτός εκδικητής. Και σ' εκείνους που ασεβούν και απειθούν σ' Αυτόν και παραβαίνουν τα προστάγματά Του, επιβάλλει κόλαση αιώνια, φωτιά άσβηστη, οδύνη ακατάπαυστη, θλίψη απαρηγόρητη, ένδυμα άφωτου ζόφου, χώρα σκοτεινή και θλιμμένη, τρίξιμο ελεεινό των δοντιών, ακοίμητα φαρμακερά σκουλήκια, τα οποία έχει ετοιμάσει για τον πρώτο αντάρτη, το διάβολο (Ματθ. 25, 41), και μαζί για όλους όσους πλανήθηκαν από αυτόν και τον ακολούθησαν και αθέτησαν τον Ποιητή τους με τα έργα, τα λόγια και τα νοήματά τους.

Να μην κατασκευάσεις ποτέ ομοίωμα κάποιου απ' όσα είναι στον ουρανό πάνω ή στη γη κάτω ή μέσα στα νερά ώστε να τα λατρεύεις και να τα δοξάζεις σαν θεούς (Εξ. 20, 4-5). Όλα αυτά είναι κτίσματα του μόνου Θεού, ο οποίος, στις έσχατες ημέρες, αφού σαρκώθηκε σε παρθενική μήτρα, παρουσιάστηκε στη γη και συναναστράφηκε τους ανθρώπους (Βαρ. 3, 38), κι αφού έπαθε και πέθανε και αναστήθηκε για τη σωτηρία των ανθρώπων, ανέβηκε με το σώμα Του στους ουραμούς και κάθισε στα δεξιά του Υψίστου Θεού (Εβρ. 1, 3), με το οποίο σώμα θα έρθει πάλι με δόξα για να κρίνει ζώντες και νεκρούς. Θα κάνεις λοιπόν την εικόνα Αυτού που έγινε άνθρωπος για τη σωτηρία μας, από αγάπη σ' Αυτόν, και μέσω της εικόνας θα θυμάσαι και θα προσκυνήσεις Εκείνον, ανυψώνοντας το νου σου μέσω αυτής στο άξιο προσκυνήσεως εκείνο σώμα του Σωτήρα, το οποίο κάθεται στα δεξιά του Πατέρα στον ουρανό. Θα κάνεις επίσης και τις απεικονίσεις των Αγίων και θα τις προσκυνήσεις, όχι σαν θεούς, γιατί αυτό είναι απαγορευμένο, αλλά εξαιτίας της σχέσεως και της διαθέσεως και της υπερβολικής τιμής προς αυτούς, καθώς ανυψώνεται ο νους μέσω των εικόνων σ' αυτούς. Όπως κι ο Μωυσής έκανε τις εικόνες των Χερουβείμ και τις τοποθέτησε μέσα στα Άγια (Εξ. 25, 17). Επίσης, τα Άγια των Αγίων ήταν εικόνα των υπερουρανίων, ενώ το «κοσμικό Άγιο» (Εβρ. 9, 1), ήταν εικόνα όλου του κόσμου. Όλα αυτά τα ονόμασε άγια ο Μωυσής, όχι για να δοξάσει τα κτίσματα, αλλά για να δοξάσει μέσω αυτών τον κοσμοποιό Θεό. Και συ λοιπόν δε θα θεοποιήσεις τις εικόνες του Δεσπότη Χριστού και των Αγίων, αλλά μέσω αυτών θα προσκυνήσεις Εκείνον που μας έπλασε πρώτα κατ' εικόνα Του, κι υστέρτα ευδόκησε από ανέκφραστη φιλανθρωπία να πάρει ο ίδιος την ανθρώπινη εικόνα Του και με αυτήν να γίνει περιγραπτός. Και δε θα προσκυνήσεις μόνο την εικόνα του Χριστού, αλλά και τον τύπο του Σταυρού Του. Γιατί είναι σημείο πάρα πολύ μεγάλο και το τρόπαιό Του κατά του διαβόλου και

όλης της διαβολικής παρατάξεως. Γι' αυτό και τους πιάνει φρίκη και τρέπονται σε φυγή, όταν βλέπουν να γίνεται ο τύπος του Σταυρού. Αυτός ο τύπος, και πριν ακόμη γίνει η Σταύρωση, δοξάστηκε πολύ από τους Προφήτες κι έκανε μεγάλα θαύματα. Αλλά και στη Δευτέρα Παρουσία Εκείνου που καρφώθηκε πάνω σ' αυτόν, του Κυρίου Ιησού Χριστού, ο οποίος μέλλει να έρθει για να κρίνει ζώντες και νεκρούς, θα προπορεύεται το μεγάλο και φοβερό αυτό σημείο του Σταυρού με πολλή δύναμη και δόξα (Ματθ. 24, 30). Δόξασέ τον λοιπόν τώρα για να τον κοιτάξεις τότε με θάρρος και να δοξαστείς μαζί του. Και τις εικόνες των Αγίων θα προσκυνήσεις, γιατί αυτοί συσταυρώθηκαν με τον Κύριο, κάνοντας στο πρόσωπό σου το σημείο του σταυρού και φέρνοντας στη μνήμη σου τη συμμετοχή τους στα παθήματα του Χριστού. Επίσης και τα άγια σκηνώματά τους και όποιο λείψανο των οστών τους, γιατί δε χωρίστηκε από αυτά η χάρη του Θεού, όπως και από το προσκυνητό σώμα του Χριστού δε χωρίστηκε η θεότητα κατά το ζωοποιό Του θάνατο. Κάνοντας έτσι και δοξάζοντας εκείνους που δόξασαν το Θεό, γιατί φάνηκαν με τα έργα τους τέλειοι στην αγάπη του Θεού, θα δοξαστείς κι εσύ μαζί από το Θεό και θα ψάλλεις σαν τον Δαβίδ: «Τίμησα πάρα πολύ τους φίλους Σου, Θεέ μου» (Ψαλμ. 138, 17).

Δε θα χρησιμοποιήσεις μάταια το όνομα του Κυρίου και Θεού σου (Εξ. 20, 7), κάνοντας ψεύτικο όρκο για κανένα γήινο πράγμα, από φόβο ανθρώπου ή από ντροπή ή για δικό σου κέρδος. Γιατί η επιορκία είναι άρνηση του Θεού. Γι' αυτό μην ορκιστείς διόλου (Ματθ. 5, 34), αλλά ν' αποφεύγεις τελείως τον όρκο, γιατί από αυτόν έρχεται η επιορκία που αποξενώνει τον άνθρωπο από το Θεό και κατατάσσει τον επίορκο με τους παράνομους. Αν αληθεύεις σ' όλους τους λόγους σου, θα σε πιστεύουν σαν να παίρνεις όρκο. Κι αν ποτέ συμβεί να υποβάλλεις τον εαυτό σου σε όρκο —πράγμα που πρέπει να απευχόμαστε—, αν μεν πρόκειται για κάτι σύμφωνο με το θείο νόμο, θα το εκτελέσεις ως νόμιμο, αλλά θα ζητήσεις ευθύνη από τον εαυτό σου που ορκίστηκες, και με ελεημοσύνη, ικεσία, πένθος και κακοπάθεια του σώματος, θα ζητήσεις το έλεος του Χριστού που είπε να μην ορκιστείς διόλου (Ματθ. 5, 34). Αν όμως ορκίστηκες για κάτι παράνομο, πρόσεξε μην τυχόν κάνεις για χάρη του όρκου την παρανομία, για να μη συγκαταλεχθείς με τον προφητοκτόνο Ηρώδη (Ματθ. 14, 9-10). Κι όταν αθετήσεις εκείνο τον παράνομο όρκο, βάλε νόμο στον εαυτό σου να μην ορκιστείς ποτέ πια, και να ζητάς το έλεος του Θεού χρησιμοποιώντας με δάκρυα τα παραπάνω φάρμακα πιο επίπονα.

Μια ημέρα της εβδομάδας, η οποία ονομάζεται και Κυριακή, επειδή είναι αφιερωμένη στον Κύριο που αυτήν την ημέρα αναστήθηκε εκ νεκρών, δείχνοντας και πιστοποιώντας από πριν την κοινή ανάσταση όλων των ανθρώπων, οπότε θα σταματήσει κάθε γήινο έργο, αυτή την ημέρα θα την αφιερώσεις στο Θεό (Εξ. 20, 8). Δε θα κάνεις κανένα έργο βιοτικό, εκτός από τα αναγκαία, ενώ θ' αφήσεις ν' αναπαυθούν όσοι εργάζονται για σένα ή μένουν μαζί σου, για να δοξάσετε όλοι μαζί Εκείνον που μας αγόρασε με το θάνατό Του και αναστήθηκε και μαζί Του ανέστησε και την ανθρώπινη φύση. Θα φέρεις στη μνήμη σου τη μέλλουσα ζωή και θα μελετήσεις όλες τις εντολές και τις διατάξεις του Κυρίου και θα εξετάσεις τον εαυτό σου μην τυχόν έχεις παραβεί ή παρέλειψες τίποτε και θα τον διορθώσεις σε όλα. Επίσης την ημέρα αυτή θα συχνάζεις στο ναό του Θεού και θα παραμείνεις στις ιερές συνάξεις και θα κοινωνήσεις με ειλικρινή πίστη και ακατάκριτη συνείδηση το άγιο Σώμα και Αίμα του Χριστού. Και θα βάλεις αρχή μιας ζωής πιο αγίας και θα ανακαινίσεις τον εαυτό σου και θα τον ετοιμάσεις να υποδεχτεί τα μέλλοντα αγαθά. Για χάρη αυτών των αγαθών, ούτε τις άλλες ημέρες θα κάνεις κατάχρηση των γηίνων· τη δε Κυριακή, θα απέχεις από όλα, επειδή θα κάθεται κοντά στο Θεό, εκτός από τα αναγκαιότατα, χωρίς τα οποία είναι αδύνατο να ζήσεις. Κι έτσι έχοντας το Θεό καταφύγιό σου, δε θα μετακινηθείς από τον τόπο σου και δε θ' ανάψεις τη φωτιά των παθών και δε θα σηκώσεις το φορτίο της αμαρτίας. Έτσι την ημέρα των σαββάτων» (Εξ. 20, 8), δηλαδή την Κυριακή, θα την αφιερώσεις στο Θεό, σαββατίζοντας με την απραξία των κακών. Στις Κυριακές να συνάψεις και τις καθιερωμένες μεγάλες εορτές, κάνοντας τα ίδια και απέχοντας από τα ίδια.

Τίμα τον πατέρα σου και την μητέρα σου (Εξ. 20, 12), γιατί μέσω αυτών ο Θεός σε έφερε στη ζωή, και αυτοί —ύστερα από το Θεό— είναι οι αίτιοι της ζωής σου. Λοιπόν και συ, μετά το Θεό, αυτούς θα τιμήσεις και θα αγαπήσεις, αν η προς αυτούς αγάπη συντελεί στην αγάπη του Θεού. Αν όμως δε συντελεί, θα φύγεις από αυτούς αμέσως. Αν επιπλέον σου είναι και εμπόδιο, και μάλιστα στην αληθινή και σωτήρια πίστη, επειδή έχουν διαφορετική πίστη, δε θα φύγεις μονάχα, αλλά και θα μισήσεις όχι μόνον αυτούς, αλλά και όλους, με όσους συνδέσαι με συγγένεια ή με κάποια φιλία ή άλλη σχέση, και τα ίδια τα μέλη σου και τις ορέξεις τους και αυτό το σώμα σου ολόκληρο και την μέσω του σώματος σχέση με τα πάθη. «Όποιος δε μισεί τον πατέρα και την μητέρα του και τη γυναίκα και τα τέκνα και τους αδελφούς, ακόμη και τη ζωή του, και δε σηκώνει το σταυρό του και δε με ακολουθεί, δεν είναι άξιος μου» (Λουκ. 14, 26-27), είπε ο Χριστός. Αυτά για τους κατά σάρκα γονείς και φίλους και αδελφούς. Εκείνους όμως

που σου είναι οικείοι κατά την πίστη και δε σ' εμποδίζουν από τη σωτηρία, και θα τους τιμήσεις και θα τους αγαπήσεις. Αν πρέπει να τιμάς έτσι τους κατά σάρκα γονείς σου, πόσο περισσότερο θα τιμήσεις και θα αγαπήσεις τους πνευματικούς σου πατέρες; Αυτοί σε μετέφεραν από την απλή ζωή στη ζωή της αρετής, σου μετέδωσαν τον φωτισμό της γνώσεως, σου δίδαξαν την αλήθεια, σε αναγέννησαν με το λουτρό της παλιγγενεσίας, έβαλαν μέσα σου την ελπίδα της αναστάσεως και της αθανασίας και της αδιάδοχης βασιλείας και κληρονομίας, και από ανάξιο σ' έκαναν άξιο των αιωνίων αγαθών. Σ' έκαναν ακόμη ουράνιο και αιώνιο, από επίγειος και πρόσκαιρος που ήσουν, και υιό και μαθητή όχι ανθρώπου, αλλά του Θεανθρώπου Ιησού Χριστού που σου χάρισε το Πνεύμα της υιοθεσίας (Ρωμ. 8, 15) και που είπε: «Μην ονομάσετε κανένα «πατέρα» ή «καθηγητή» σας στη γη, γιατί ένας είναι ο πατέρας και ο καθηγητής σας, ο Χριστός» (Ματθ. 23, 9-10). Οφείλεις λοιπόν κάθε τιμή και αγάπη στους πνευματικούς σου πατέρες, γιατί η τιμή σ' αυτούς αναφέρεται στο Χριστό και στο Πανάγιο Πνεύμα, από το οποίο πήρες την υιοθεσία, και στον επουράνιο Πατέρα, από τον οποίο παίρνει το όνομά της κάθε πατρική ιδιότητα ουράνια ή επίγεια (Εφ. 3, 15). Θα φροντίσεις δε να έχεις σε όλη σου τη ζωή πνευματικό πατέρα, για να του εξομολογείσαι κάθε αμαρτία και κάθε λογισμό και να παίρνεις από αυτόν τη θεραπεία και την άφεση. Γιατί στους πνευματικούς πατέρες έχει δοθεί η εξουσία να λύνουν και να δεσμεύουν τις ψυχές. Και όσα δέσουν στη γη θα είναι δεμένα και στον ουρανό, ενώ όσα λύσουν στη γη θα είναι λυμένα και στον ουρανό (Ματθ. 18, 18). Αυτή τη χάρη και τη δύναμη έλαβαν από το Χριστό. Γι' αυτό θα υπακούσεις σ' αυτούς χωρίς καμία αντιλογία, για να μη χαθεί η ψυχή σου. Αν εκείνος που αντιλέγει στους κατά σάρκα γονείς του, σε πράγματα που δεν απαγορεύει ο νόμος του Θεού, θανατώνεται σύμφωνα με το νόμο (Εξ. 21, 16· Ματθ. 15, 4), όποιος αντιλέγει στους πνευματικούς πατέρες, πώς είναι δυνατό να μη διώχνει το Πνεύμα του Θεού και να μη χάνει την ψυχή του; Γι' αυτό να συμβουλεύεσαι και να υπακούς μέχρι τέλους στους πνευματικούς σου πατέρες, για να σωθεί η ψυχή σου και να γίνεις κληρονόμος των αιωνίων και αφθάρτων αγαθών.

Δε θα πορνεύσεις (Εξ. 20, 13), για να μη γίνεις αντί μέλος Χριστού, πόρνης μέλος (Α' Κορ. 6, 15) και αποκοπείς από το θεϊκό σώμα και ξεπέσεις από τη θεϊκή κληρονομιά και ριχτείς στη γέεννα. Σύμφωνα με το νόμο (Λευϊτ. 21, 9), κόρη ιερέως που θα πιαστεί να πορνεύει, καίγεται, γιατί καταντρόπιασε τον πατέρα της· πολύ περισσότερο εκείνος που πάνω στο σώμα του Χριστού κόλλησε τέτοιο μόλυσμα, θα είναι υπόδικος για αιώνια κόλαση. Αν μπορείς, άσκησε την παρθενία, για να μπορέσεις να γίνεις ολοκληρωτικά του Θεού και να

προσκολληθείς σ' Αυτόν με τέλεια αγάπη, παραμένοντας πάντοτε κοντά Του σ' όλη σου τη ζωή και φροντίζοντας διαρκώς χωρίς περισπασμό τα του Κυρίου (Α' Κορ. 7, 34), προαπολαμβάνοντας τη μέλλουσα ζωή και ζώντας σαν άγγελος Θεού πάνω στη γή. Γιατί η παρθενία είναι γνώρισμα των Αγγέλων και με αυτούς ομοιώνεται όσο είναι δυνατό, ενώ έχει σώμα, εκείνος που επιδιώκει την παρθενία. Ή μάλλον, πριν από αυτούς, εξομοιώνεται με τον Πατέρα που γέννησε με παρθενία τον Υιό προ πάντων των αιώνων, και με τον παρθένο Υιό που προήλθε στην αρχή με γέννηση από παρθένο Πατέρα και που γεννήθηκε σωματικά τον κατάλληλο καιρό από Παρθένο Μητέρα, και με το Άγιο Πνεύμα που προβάλλεται μόνο από τον Πατέρα, όχι με γέννηση, αλλά με εκπόρευση, με τρόπο ανείπωτο. Με αυτόν το Θεό εξομοιώνεται και ενώνεται με άφθαρτο γάμο εκείνος που διάλεξε την αληθινή παρθενία και παρθενεύει στην ψυχή και στο σώμα και ομορφαίνει όλες τις αισθήσεις και το λόγο και τη διάνοια με τα κάλλη της παρθενίας. Αν πάλι δεν προτιμάς να παρθενεύεις κι ούτε το υποσχέθηκες αυτό στο Θεό, σου επιτρέπεται να πάρεις με γάμο μια γυναίκα σύμφωνα με τους νόμους του Κυρίου και μόνον με αυτήν να συγκατοικείς και να την έχεις δική σου με αγιασμό (Α' Θεσ. 4, 4). από άλλες γυναίκες να απέχεις με όλη σου τη δύναμη. Και θα μπορέσεις να φυλαχτείς από αυτές, αν αποφύγεις τις άκαιρες συνομιλίες μαζί τους, αν δεν ευχαριστείσαι στα πορνικά λόγια και τραγούδια κι αν γυρίσεις αλλού τα μάτια της ψυχής και του σώματος από αυτές, όσο είναι δυνατό, και συνηθίσεις να μη βλέπεις με περιέργεια την ομορφιά των προσώπων. Γιατί όποιος κοιτάξει μία γυναίκα και την επιθυμήσει, έχει κιόλας διαπράξει μέσα του μοιχεία μ' αυτήν (Ματθ. 5, 28), και γι' αυτό είναι ακάθατος ενώπιον του Χριστού που βλέπει μέσα στην καρδιά, και από αυτό καταντά και στη σωματική αισχρή πράξη ο άθλιος. Και γιατί λέω για πορνείες και μοιχείες και για όλα τα μολύσματα που συνδέονται με τη φυσική λειτουργία, αφού και στις παρά φύση ασέλγειες σέρνεται ακόλαστα ο άνθρωπος παρατηρώντας με περιέργεια τα κάλλη των σωμάτων. Αν λοιπόν εσύ κόψεις από τον εαυτό σου τις πικρές ρίζες, δε θα μαζέψεις θανατηφόρους καρπούς, αλλά θα καρπωθείς την αγνεία και τον αγιασμό που αυτή προσφέρει και που χωρίς αυτόν κανείς δε θ' αντικρύσει τον Κύριο (Εβρ. 12, 14).

Δε θα διαπράξεις φόνο (Εξ. 20, 15), για να μη χάσεις την υιοθεσία Εκείνου που και τους νεκρούς ζωοποιεί, και με τα έργα σου γίνεις γιος του διαβόλου, του εξαρχής ανθρωποκτόνου (Ιω. 8, 44). Επειδή τώρα ο φόνος προέρχεται από χτύπημα, το χτύπημα από κάποια προσβολή, η προσβολή από οργή, κι η οργή προξενείται σ' εμάς από ζημία ή χτύπημα ή προσβολή

άλλου, γι' αυτό είπε ο Χριστός: «Εκείνον που θέλει να σου πάρει το πανωφόρι, μην τον εμποδίσεις να σου πάρει και το πουκάμισο» (Λουκ. 6, 29). Επίσης εκείνον που σε χτυπά μην τον χτυπήσεις, κι εκείνον που σε υβρίζει, μην τον υβρίσεις. Έτσι, τόσο τον εαυτό σου, όσο κι εκείνον που σε κακοποιεί, θα ελευθερώσεις από το αμάρτημα του φόνου. Εσύ επιπλέον θα λάβεις από το Θεό και τη συγχώρηση των αμαρτιών σου, γιατί λέει: «Συγχωρείστε, και θα συγχωρηθείτε» (Ματθ. 6, 14). Εκείνος όμως που κακολογεί και κακοποιεί, θα καταδικαστεί στην αιώνια κόλαση. Γιατί ο Χριστός είπε: «Όποιος πει στον αδελφό του «μωρέ», είναι ένοχος για τη γέεννα του πυρός» (Ματθ. 5, 22). Αν λοιπόν μπορέσεις να αποσπάσεις μαζί με τις ρίζες του το κακό, εξασφαλίζοντας στην ψυχή σου τη μακαριότητα της πραότητας, δόξασε το Χριστό, το διδάσκαλο και συνεργό στην κατόρθωση των αρετών, χωρίς τον οποίο, όπως έχει μάθει, δεν μπορούμε να κάνουμε κανένα καλό (Ιω. 15, 5). Αν όμως δεν μπορέσεις να κρατηθείς χωρίς να οργιστείς, να μέμφεσαι τον εαυτό σου που οργίζεσαι και να ζητάς συγχώρηση από το Θεό και από εκείνον που κακολόγησες ή κακοποίησες. Εκείνος που μετανοεί στην αρχή της αμαρτίας, δε φτάνει στο τέλος της. Ενώ εκείνος που δεν αισθάνεται τα μικρά, θα πέσει και στα μεγάλα.

Δε θα κλέψεις (Εξ. 6, 14), για να μη σου ανταποδώσει ο Θεός, ο οποίος γνωρίζει τα κρυφά, πολλαπλάσια τιμωρία. Ή μάλλον, να δώσεις κρυφά σ' εκείνους που έχουν ανάγκη και από τα υπάρχοντά σου, για να σου αποδώσει ο Θεός, που βλέπει τα κρυφά (Ματθ. 6, 4), εκατό φορές περισσότερα και ζωή αιώνια στον μέλλοντα αιώνα.

Δε θα συκοφαντήσεις, για να μην εξομοιωθείς με το διάβολο που συκοφάντησε το Θεό στην Εύα, και γίνεις καταραμένος σαν αυτόν (Γεν. 3, 14). Ή μάλλον —εκτός αν πρόκειται να προξενηθεί κάποια βλάβη στους πολλούς—, ακόμη και θα σκεπάσεις το σφάλμα του πλησίον, για να μην εξομοιωθείς με τον Χαμ, αλλά με τον Σημ και τον Ιάφεθ και να επιτύχεις την ευλογία, όπως αυτοί (Γεν. 9, 25).

Δε θα επιθυμήσεις τίποτε του πλησίον σου (Εξ. 20, 17): ούτε κτήμα, ούτε χρήματα, ούτε δόξα, ούτε τίποτε γενικά από όσα ανήκουν στον πλησίον σου. Γιατί η επιθυμία, όταν συλληφθεί στην ψυχή, γεννά την αμαρτία· κι η αμαρτία, όταν ολοκληρωθεί, γεννά το θάνατο (Ιάκ. 1, 15). Αν λοιπόν εσύ δεν επιθυμείς τα ξένα, θα μείνεις μακριά, αν μπορείς, κι από τη λόγω πλεονεξίας αρπαγή των ξένων. Ή μάλλον, να δώσεις και από τα δικά σου σ' εκείνον που σου ζητά και να ελεήσεις όσο μπορείς εκείνον που έχει ανάγκη. Να μην αρνηθείς να

δανείσεις σ' εκείνον που σου το ζητά (Ματθ. 5, 42). Αν βρεις κάτι που έχει χαθεί, να το δώσεις στον ιδιοκτήτη του, ακόμη κι αν είναι εχθρός σου (Εξ. 23, 4). Έτσι και θα συμφιλιωθείς μαζί του, και θα νικήσεις με το καλό το κακό (Ρωμ. 12, 21), όπως σε διατάζει ο Χριστός.

Αν τηρείς με όλη σου τη δύναμη τα παραπάνω κι αν ζεις με αυτά, θ' αποθηκεύσεις στην ψυχή σου το θησαυρό της ευσέβειας και θα ευαρεστήσεις το Θεό και θα σου δώσει αγαθά και ο Θεός και οι άνθρωποι του Θεού και θα γίνεις κληρονόμος των αιώνιων αγαθών. Τα οποία είθε να τα επιτύχομε όλοι, με τη χάρη και τη φιλανθρωπία του Κυρίου και Θεού και Σωτήρα μας Ιησού Χριστού. Σ' Αυτόν πρέπει κάθε δόξα, τιμή και προσκύνηση, μαζί με τον άναρχο Πατέρα Του και το πανάγιο και αγαθό και ζωοποιό Πνεύμα, τώρα και πάντοτε και στους αιώνες των αιώνων. Αμήν.

Πηγή : Φιλοκαλία των Ιερών Νηπτικών, μεταφρ. Αντώνιος Γαλίτης, εκδ. Το περιβόλι της Παναγίας, 1986, δ' τόμος, (σελ. 272-278).

